

नेपाल सरकार

शान्ति तथा पुनर्निर्माण मन्त्रालय सिंहदरबार, काठमाण्डौ ।

(मासिक मिट द प्रेस कार्यक्रममा २०७१ साल माघ १२ गते सोमबार प्रस्तुत)

यस मन्त्रालय र मातहतका निकायबाट चालु आ.व.मा सम्पन्न भएका क्रियाकलापको सार संक्षेप

- ७५ जिल्लाका स्थानीय शान्ति समितिहरूका लागि ५ लाख, गा.वि.स. र नगरपालिकामा गठन भएका शान्ति समितिहरूका लागि २५१९ गा.वि.स. लाई २२,०००/- र ५५ नगरपालिकाका लागि ४५,०००/- का दरले अख्तियारी पठाइएको ।
- नेपाल सरकार कार्य सम्पादन नियमावली, २०६९ बमोजिम मन्त्रपरिषद्मा प्रस्तुत ८ वटा प्रस्ताव स्वीकृत भएको ।
- हेलो सरकारको गुनासो फछ्यौट हुन बाँकी नरहेको ।
- शान्तिका लागि विकास तर्फ १५१२ आयोजना र पुनर्निर्माण तथा पुनस्थापना तर्फ १२४३ आयोजनाका लागि क्रमशः ५० करोड र १ अर्ब २७ करोड ७७ लाख ७१ हजार विनियोजन गरी अख्तियारी प्रदान गरिएको ।
- नेपाल सरकार (म.प.) को मिति २०७१/०७/२० को निर्णयानुसार द्वन्द्व प्रभावित व्यक्ति परिवार तथा संरचनाको विवरण प्रसोधन तथा अधावधिक गर्ने सम्बन्धि कार्यदल गठन आदेश २०७१ स्वीकृत भै **नरबहादुर निरज पुन मगर** संयोजक र **रामचन्द्र घिमिरे, शिब भुजेल, भोजराज तिमिल्सेना, मैना कार्की, शर्मिला त्रिपाठी, लक्ष्मी कुमारी ठाकुर** सदस्य तथा राहत तथा पुनस्थापन शाखाका उप सचिव **सुदेव कुमार पोखरेल** सचिव रहने गरि कार्यदल गठन भएको छ | उक्त कार्यदलको गठन भएको मितिले ३ महिना कार्य अवधि रहेको छ |
- सत्य निरुपण तथा मेलमिलाप आयोगको सचिवालय बबरमहलमा स्थापना गरिएको र आयोगका लागि आवश्यक सहयोग एवं पूर्व तयारी भइरहेको
- द्वन्द्व पीडित सेना प्रहरीहरूको समस्या समाधानका लागि कार्यदल गठन भई कार्य संचालन भएको ।
- वेपत्ता पारिएका व्यक्तिको छानविन, सत्य निरुपण तथा मेलमिलाप आयोग गठनका लागि सिफारिस गर्न गठित समितिले आयोगको लागि सुचिकृत गरेको नामावली सार्वजनिक गरेको

आ.व. २०७१/७२ मा संचालित आयोजना/कार्यक्रमहरू (रकम रु हजारमा)

क्र. स.	ब.उ. शि.नं.	आयोजना/कार्यक्रमको नाम	खर्च गर्न अधिकार प्राप्त रकम रु (वार्षिक)	प्रथम चौमासिक लक्ष्य	खर्च रु (प्रथम चौमासिक)	प्रगति स्थिति (%)	
						भारित	वित्तीय
१	३४९०११	शान्ति तथा पुनर्निर्माण मन्त्रालय	१३०२६०	२१५९२	७५९	०.५८	३.५२
२	३४९१०२	पुनर्निर्माण तथा पुनस्थापन					
		क) राहत तथा पुनस्थापन इकाई	२५८१८२	८०६१५	११५८४७	४४.८७	१४३.७
		ख) पुनर्निर्माण	१२७७७७	५२०५९	३९७८९	६६.९२ (भौतिक)	७६.४३
३	३४९८०१	स्थानीय शान्ति समिति	१८१०५५	४२०१३	२४३६१.८७	१३.४५	५८
४	३४९१०५	शान्ति प्रक्रिया सहयोग आयोजना	४०५८	१९९६	५५९.६०	१३.७९	२८.०
५	३४९१०१	शान्ति कोष	२०९००००				
६	३४९८०३	शान्तिका लागि विकास कार्यक्रम	५०००००	१५९३६६	२५००	४४.१२	१.५७

आ.व. २०७१/०७२ को प्रथम चौमासिक अवधिमा संचालन भएका मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरू (रु हजारमा)

क्र.स.	क्रियाकलापहरू	प्रथम चौमासिक अवधिका लागि विनियोजित बजेट	प्रगति स्थिति		कैफियत
			भारित	वित्तीय	
१	जोखिम शिक्षा सामग्री उत्पादन	३००	-	-	प्रक्रियामा रहेको ।
२	सशस्त्र द्वन्द्वबाट प्रभावित बालबालिकाको तथ्याङ्क संकलन तथा अद्यावधिकका लागि केन्द्रीय बालकल्याण समितिसँगको सहकार्यमा जिल्लाका बालअधिकार अधिकृत समेत समावेश गरी क्षेत्रीय कार्यशाला ३ क्षेत्रमा ७५ वटै जिल्ला समेटेर	२००	-	-	केन्द्रीय बालकल्याण समिति र युनिसेफसँग छलफल भइरहेको
३	प्रेस क्लिपिङ	१६	०.०१	५०	
४	विभिन्न भूमिगत, अर्धभूमिगत र असन्तुष्ट पक्षहरूसँग र उच्चस्तरीय राजनीतिक समितिको वार्ता व्यवस्थापन तथा सहजीकरण गर्ने	५००	०.२७	७१.६	
५	सहमति, सम्झौता कार्यान्वयन सिफारिश आयोगको अन्तर्क्रिया कार्यक्रम	५००	०.३०	७८.६	
६	द्वन्द्वपीडितहरूको दोहोरो परेको, जीवितै रहेको, उपनाममा नाम संकलन भएकाहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने	२१०			कार्यविधि तयार भएको
७	द्वन्द्वपीडितहरूलाई अल्पकालीन सीपमूलक तालिम	१६६			सीप विकास तालिम केन्द्रसँग समन्वय भइरहेको
८	शान्ति दिवस सम्बन्धी कार्यक्रम (केन्द्र तथा जिल्ला)	१५००	०.९९	८६.६६	

आ.व. २०७१/०७२ को प्रथम चौमासिक अवधि सम्मको (रु हजारमा)

क्र.स.	विवरण	प्रथम चौमासिक अवधिका लागि विनियोजित बजेट	खर्च	प्रगति स्थिति		कैफियत
				भारित	वित्तीय	
१	कार्यक्रम खर्च	३३९२	१६०२	१.२२	४७.२३	२.६०
२	पूँजीगत खर्च	२००	३२	०.०२	१६	०.१५
३	प्रशासनिक खर्च	१८०००	१४५३६	११.१५	८०.७५	१३.८२
जम्मा		२१५९२	१६१७०	१२.४१	७४.८८	

(क) कार्य सम्पादन स्थिति :

- “शान्ति र विकास: हाम्रो अधिकार ”भन्ने नाराका साथ अन्तर्राष्ट्रिय शान्ति दिवस आश्विन ५ गते मनाइएको ।
- हेलो सरकारको गुनासो फछ्यौटको प्रगति १००% रहेको ।
- मन्त्रालयको कार्य सम्पादन सूचकहरूको प्रगति मासिक रुपमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद्को कार्यालयमा पठाइएको ।
- कुल बेरुजुको सम्परीक्षणमा ८.२४ प्रतिशत प्रगति हासिल भएको छ । आ.व.२०७१/७२ को बजेट वक्तव्यमा उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमहरूको प्रगति मासिक रुपमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद्को कार्यालयमा पठाइएको ।

(ख) प्रमुख उपलब्धिहरू

- मन्त्रालयको स्थापना पश्चात् भएका सहमति सम्झौता कार्यान्वयन गर्न सिफारिश आयोग गठन भई प्रतिवेदन पेश गरिसकिएको र मन्त्रपरिषद्बाट प्रतिवेदन कार्यान्वयनका लागि निर्देशन भइ आए बमोजिम काम भइरहेको ।
- संवैधानिक राजनीतिक संवाद तथा सहमति समिति अन्तर्गत प्रारम्भिक वार्ता उपसमितिलाई सहमति सम्झौता कार्यान्वयन सम्बन्धी सुभाष दिन नायव महान्यायाधिवक्ताको संयोजकत्वमा गृह मन्त्रालय, कानून न्याय संविधान सभा तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय, शान्ति तथा पुनर्निर्माण मन्त्रालय र प्रहरी नायव महानिरीक्षक, नेपाल प्रहरी सदस्य रहने गरी कार्यदल गठन भएको ।

कार्यान्वयनमा देखिएका कठिनाईहरू

- जिल्लास्तरमा आफ्नो कार्यालयहरू नभएकोले विभिन्न कार्यान्वयन निकायसँग समन्वय गर्न र कार्यक्रम अनुगमन गर्न कठिनाई भएको ।
- परिवर्तित सन्दर्भमा मन्त्रालयको कार्यलाई पुनरावलोकन गर्नुपर्ने अवस्थामा रहेको ।
- राहत वितरण सम्बन्धमा निश्चित समय विन्दु (Cut off date) तोकिएका काम अगाडि बढाउनुपर्ने अवस्था रहेको ।
- पुनर्निर्माण कार्यको लागी माग बमोजिम बजेट प्राप्त हुन सकिरहेको छैन ।
- सशस्त्र तथा अन्य समूहसँग भएको सहमति/सम्झौता कार्यान्वयनमा अन्तरमन्त्रालय समन्वय गर्न कठिनाई भइरहेको ।
- सहमति/सम्झौता कार्यान्वयन सिफारिस आयोगले सिफारिस गरेका समितिहरू निर्माण गरी कार्यान्वयन प्रक्रिया अगाडि बढाउन अपेक्षित रूपमा प्रगति हुन नसकेको ।

समस्या समाधानका प्रयासहरू

- लक्ष्य अनुरूप प्रगति हासिल गर्न समयमै कार्यक्रम स्वीकृत गराई अख्तियारी प्रदान गरिएको ।
- मन्त्रालयको विस्तृत O & M Survey गरी अन्तिम मस्यौदा तयार भएको ।
- मन्त्रालयको दीर्घकालिन रणनीति तर्जुमा गर्ने कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको ।
- सहमति/सम्झौता कार्यान्वयन आयोगको सिफारिस कार्यान्वयन भैरहेको र केही विषयहरू पुर्व तयारी अवस्थामा रहेका ।
- सशस्त्र द्वन्द्वको क्रममा मृत्यु वरण गरेका व्यक्तिका परिवारहरूलाई उपलब्ध गराईएको रु. ३ लाख राहतमा रु. २ लाख थप गरि रु. ५ लाख पुऱ्याउन आवश्यक कारवाही अघि बढेको ।
- राहत वितरण सम्बन्धी कार्य हाल सुचारु अवस्थामा रहेको ।
- पाँचै विकास क्षेत्रमा राहत तथा पुनर्निर्माण सम्बन्धी कार्यको अनुगमन गर्न सह सचिवको संयोजकत्वमा प्राविधिक सहितको अनुगमन टोली गठन भई अनुगमन कार्यलाई अगाडि बढाइएको ।

(लक्ष्मीशरण घिमिरे)

सहसचिव/प्रवक्ता